

VÝZVA VLÁDE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vláda SR zmenila uznesením zo dňa 14. decembra 2022 aktuálne znenie Legislatívnych pravidiel vlády v časti, ktorá sa týka zapojenia verejnosti do legislatívneho procesu počas medzirezortného pripomienkového konania (MPK). Zmena sa týka dvoch bodov:

- pripomienky v rámci MPK bude možné predkladať výlučne prostredníctvom portálu Slov-lex, iný spôsob už nebude možný (doposiaľ to bolo možné napr. formou papierových hárkov),
- podporu pod hromadné pripomienky bude možné zbierať výlučne prostredníctvom portálu Slov-lex, podporu nebude možné zbierať iným spôsobom ani prostredníctvom iných portálov (doposiaľ sa podpora získavala napr. prostredníctvom portálov ekoforum.sk, mojapeticia.sk, peticie.com).

Táto zmena predstavuje podstatné sťaženie prístupu verejnosti k účasti na pripomienkovaní právnych predpisov, keďže tak budú môcť robiť len prostredníctvom užívateľsky nevyhovujúceho a komplikovaného systému Slov-lex. Pre podporu pripomienky bude potrebné totiž najskôr vykonať registráciu na Slov-lexe alebo sa prihlásiť prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy Slovensko.sk použitím elektronického občianskeho preukazu (eID karty) vydaného po 1. decembri 2013 (pričom v súčasnosti táto funkcionálna ani nie je aktívna). Už len táto skutočnosť diskvalifikuje značnú časť obyvateľstva, ktorá nie je dostatočne technicky zručná, pri uplatňovaní svojho práva zapojiť sa do legislatívneho procesu.

Navyše, systém Slov-lex je mimoriadne neprehľadný, vyhľadanie konkrétneho návrhu zákona a konkrétnej pripomienky, ktorú by verejnosť chcela podporiť, bude takmer nemožné. Proces pripomienkovania prostredníctvom portálu Slov-lex je komplikovaný a ťažko prehľadný aj pre skúseného užívateľa portálu, nieto pre bežnú verejnosť, ktorá ho za bežných okolností nevyužíva.

Napokon, podľa zistení Štatistického úradu Slovenskej republiky[1] približne 14 % domácností nemá vôbec prístup na internet (v Trnavskom kraji je to dokonca až takmer 18 %). Znamená to, že v priemere každá siedma domácnosť nemá prístup na internet, a teda je automaticky vylúčená z toho, aby sa mohla zapojiť do legislatívneho procesu. Navyše, ani všetci užívatelia s prístupom k internetu nie sú dostatočne technicky zruční pri jeho využívaní.

V súčasnosti sa podpisy zbierali prostredníctvom podpisových hárkov (teda offline) alebo sa na zbieranie podpisov pod hromadné pripomienky využívali iné webové stránky – ekoforum.sk, changenet.sk, peticie.com alebo mojapeticia.sk, prípadne osobitné webové stránky vytvorené na tento účel. Tieto webové stránky umožňujú jedným podpisom podpísať celú hromadnú pripomienku naraz a rovnako celý proces je jednoduchý a zrozumiteľný pre

širokú verejnosť. Uľahčuje tak aktívnym občanom možnosť realizovať svoje práva zúčastniť sa na tvorbe právnych predpisov a verejných politík.

Súčasný systém je praktický, zrozumiteľný a bezpečný. Podpisy pod hromadné pripomienky verejnosti nie je možné ľahko „sfalšovať“, pretože hárky s podporou pre hromadné pripomienky obsahujú množstvo osobných údajov (meno, priezvisko, adresa pobytu, emailová adresa). Napríklad portál MojaPetícia.sk zároveň vyžaduje od subjektov, ktoré podporujú hromadnú pripomienku, potvrdenie podpisu prostredníctvom linku zaslaného do emailu. Vytvárajú tak jednoduchý a vhodný nástroj na podporu participácie občanov prostredníctvom podpory hromadných pripomienok a zmien v právnych predpisoch a iných návrhoch na rozdiel od používania portálu Slov-lex. Alternatívou je možnosť splnomocneného zástupcu verejnosti v zmysle čl. 14 ods. 6 legislatívnych pravidiel vlády vložiť zoznam podporujúcich subjektov priamo na portál Slov-lex alebo zaslanie prostredníctvom elektronickej pošty predkladateľovi materiálu.

Okrem toho, že namietame hrubý zásah tejto zmeny do práva verejnosti zapájať sa do legislatívneho procesu, je absolútne neakceptovateľný aj spôsob, akým sa to stalo. Vláda túto zásadnú zmenu prijala bez toho, aby ju s verejnosťou vopred prerokovala alebo ju aspoň rozumným spôsobom vopred informovala a nespoliehala sa pritom len na formálne procesy.

Zdôrazňujeme, že **Vláda SR sa vo svojom programovom vyhlásení zaviazala, že zásadným spôsobom posilní princíp právnej istoty tak, že legislatívny proces bude viesť k stabilite právneho poriadku a bude predvídateľný. Vláda sa tiež zaviazala, že zabezpečí, aby nedochádzalo k prijímaniu právnych predpisov bez ich náležitého prerokovania, osobitne s dotknutými subjektami a verejnosťou**, a to najmä tým, že bezdôvodne nebude obchádzať medzirezortné pripomienkové konanie.

Vláda SR zmenou Legislatívnych pravidiel vlády priamo zasahuje do možnosti verejnosti aktívne a reálne sa zapájať do legislatívneho procesu. Schválená zmena pôsobí odradzujúco a tvorbu právnych predpisov vzdďaľuje od občanov, ktorým sú zákony určené. V prípade právnych predpisov na úseku ochrany životného prostredia ide dokonca o zásah, ktorý je v rozpore s Aarhuským dohovorom a smernicou EÚ.

Žiadame preto, aby Vláda Slovenskej republiky zmenila Legislatívne pravidlá vlády tak, že namietané zmeny vypustí.

16. marca 2023

Výzvu podporujú:

1. VIA IURIS
2. Slovensko Digital
3. Cyklokoalícia
4. Chceme zdravú krajinu o. z.
5. PRALES o.z.
6. Inštitút ochrany prírody B.Bystrica,
7. OZ pre Dolinu
8. Cykloplatforma Slovensko, o.z.
9. Greenpeace
10. Ing. Juraj Lukáč, Lesoochranárske zoskupenie VLK,
11. Karpatský rozvojový inštitút
12. VLK Východné Karpaty
13. Spoločnosť pre ochranu netopierov na Slovensku
14. O. Z. SOSNA
15. Nadácia Ekopolis
16. Záhrada - Centrum nezávislej kultúry, n.o.
17. Nadácia Zastavme korupciu
18. SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien
19. Iniciatíva Bratislava otvorene
20. Klíma ťa potrebuje
21. Slovenská klimatická iniciatíva
22. OZ Sytev
23. Centrum environmentálnej a etickej výchovy ŽIVICA
24. Nezávislá platforma SocioFórum, o.z.
25. Znepokojené matky
26. OZ Servisné centrum Ekofóra
27. Organizácia muskulárnych dystrofikov v SR
28. Centrum dobrovoľníctva, n.o.
29. Mareena
30. OZ Nádej pre Sad Janka Kráľa
31. Občianske združenie Spolok záhoráckych ochrancov prírodného a kultúrneho dedičstva
32. Občan, demokracia a zodpovednosť
33. Platforma dobrovoľníckych centier a organizácií
34. Klub Prieskumník - Pathfinder, o.z.
35. Centrum pre filantropiu n.o.
36. Klub Detskej Nádeje
37. Dobrovoľnícka skupina VÍBA
38. OZ Za dôstojnú Radvaň
39. Slovenská humanitná rada
40. Združenie Slatinka, Zvolen
41. OZ CEPTA
42. ZO SZOPK č. 6
43. STUŽ / SR
44. Ambrela – Platforma rozvojových organizácií

45. OZ Proti prúdu (vydavateľ Nota bene)
46. PDCS, o.z.
47. Poradňa pre občianske a ľudské práva
48. Ženské kruhy
49. AROPENE, o. z.
50. Priatelia Zeme - SPZ
51. Klimatická koalícia
52. Amnesty International Slovensko
53. Možnosť voľby, o.z.
54. Centrum sociálnych služieb KA
55. Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom - SPOSA - Bratislava
56. Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb SR (APSS SR)
57. Prešovské dobrovoľnícke centrum
58. OZ Vagus
59. Depaul Slovensko, n.o.
60. Rada pre poradenstvo v sociálnej práci
61. Relevant n.o.
62. Krajské autistické centrum Prešov, n.o.
63. Karpatská nadácia
64. Človek v ohrození
65. Asociácia komunitných nadácií Slovenska
66. Komunitná nadácia Zdravé mesto
67. REVIA - Malokarpatská komunitná nadácia
68. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
69. Návrat, o. z.
70. OZ Pro felis
71. Ochrana dravcov na Slovensku
72. ALTERNATÍVA-CNŽ, n.o.
73. Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR
74. Nadácia DEDO
75. ZO SZOPK Košice 2013
76. Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR
77. oz. Senica 2.0
78. Ženská loby Slovenska
79. Trenčianska nadácia
80. Asociácia pre duševné zdravie, o . z.
81. DODS,o. z.
82. Post Bellum
83. WWF Slovensko
84. Fórum centrum pre regionálny rozvoj
85. Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
86. Rada mládeže Slovenska

[1] <https://cutt.ly/m84mNL5>